

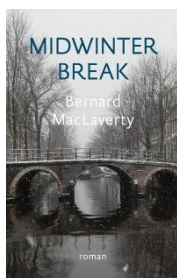
Midwinter Break

Bernard MacLavery

Cactus Books

272 pagina's / € 18,50

Vertaling: Janine van der Kooij

Over het boek

Het oudere Ierse echtpaar Gerry en Stella, dat in de jaren zeventig verhuisd is naar Schotland, reist naar Amsterdam voor een korte wintervakantie. Voor Stella is het uitstapje meer dan gewoon een *city trip*: ze heeft gelezen over het Begijnhof, waar alleenstaande vrouwen een aan God gewijd leven konden leiden en hoopt dat ze daar kan wonen. In dat toekomstbeeld is geen plaats voor Gerry, die steeds meer drinkt en niets moet hebben van het geloof. Gedurende de winterse dagen die ze doorbrengen in Amsterdam doen ze de dingen die toeristen doen, maar moeten ze uiteindelijk ook praten over hoe ze verder moeten.

Midwinter Break, MacLavery's eerste roman in vijftien jaar, verscheen in 2017 en kreeg heel goede recensies in de pers. Maar de grote Nederlandse uitgeverijen waren kennelijk niet geïnteresseerd in een vertaling. De kleine uitgeverij Cactus Books bood Nederlandstalige lezers in 2018 wel de gelegenheid om kennis te maken met deze roman en bracht het boek opnieuw uit toen voorjaar 2026 de verfilming in onze bioscopen draaide. *Midwinter Break* werd in 2017 in Ierland bekroond als Book Club Novel of the Year bij de Irish Book Awards.

Over de auteur

Bernard MacLavery werd in 1942 geboren in Belfast, Noord-Ierland maar woont al sinds 1975 in Schotland. In 1977 debuteerde hij met *Secrets and Other Stories*, een bekroonde bundel met verhalen over, meestal jongere, mensen in Noord-Ierland.

Hoewel hij veel korte verhalen heeft geschreven, is MacLavery vooral bekend door zijn eerste twee romans, *Lamb* (1980) en met name *Cal* (1983), die beide werden verfilmd. Nadien publiceerde hij nog diverse verhalenbundels, twee kinderboeken en de romans *Grace Notes* (1997, in vertaling *Siernoten* en later *Anna's lied*), die werd genomineerd voor de Booker Prize, en *The Anatomy Lesson* (2001, in vertaling *De leerschool van de anatomie*).

[Website van Bernard MacLavery](https://bernardmaclavery.netlify.app)

<https://bernardmaclavery.netlify.app>

Meer over leven en werk van Bernard MacLavery in het auteursportret aan het eind van deze tekst (p. 4-5).

Discussietips

1. Hoe typeer je het huwelijk van Gerry en Stella?
2. MacLavery vertelt zijn verhaal afwisselend vanuit het perspectief van Gerry en Stella. In hoeverre ontwikkelde je als lezer voor een van beiden meer sympathie?
3. Hoe heb je de beschrijving van Amsterdam ervaren?
4. Wat zegt het over Gerry dat hij zich zo druk maakt over zijn uiterlijk?
5. In hoeverre geeft de roman verklaringen voor Gerry's drankzucht?
6. Als Gerry en Stella hun hotel binnenkomen of verlaten valt hen steeds de ijsklomp voor de deur op. Wat is volgens jou de functie van dit terugkerende gegeven? Zijn je meer van dit soort, wellicht symbolisch te duiden, details opgevallen?
7. Wat gebeurt er met Stella in het Anne Frank Huis? Wat is het belang van deze scène?
8. MacLavery last flashbacks in waarin zijn hoofdpersonen terugdenken aan hun jeugd en hun huwelijk. Hoe heb je deze overgangen ervaren?
9. Geleidelijk krijg je als lezer een beeld (zowel vanuit het perspectief van Stella als dat van Gerry) van wat er in het verleden in Noord-Ierland is gebeurd. In hoeverre vind je het voornemen van Stella als reactie daarop voorstelbaar? Hoe heeft Gerry op de gebeurtenissen gereageerd? Wat heeft het betekend voor hun relatie? In hoeverre hebben ze deze ervaring gedeeld?
10. Gerry reageert aanvankelijk nauwelijks wanneer Stella laat merken dat ze overweegt haar eigen weg te gaan. Hoe verklaar je dit?
11. Stella verwijt Gerry tegen het eind van het boek expliciet dat hij haar geloof bespot. Gerry claimt het recht op 'zijn waarheid'. Hoe kijk jij aan tegen deze discussie?
12. MacLavery staat bekend als een zeer nauwkeurig auteur, iemand die heel gedetailleerd zaken beschrijft. In een interview met *The Irish Times* zegt hij (vrij vertaald) dat als een lezer de uiterlijke wereld die je beschrijft geloofwaardig vindt en accepteert, hij ook zal geloven dat je als schrijver nauwkeurig bent in wat je probeert te zeggen met het boek. Hoe denk je over deze stelling in relatie tot je leeservaring met *Midwinter Break*?
13. Een kritische noot van recensente Fran Hawthorne in *The New York Journal of Books* was: 'MacLavery leaves too many spaces between the lines. Despite deep dives into both of their points of view, ultimately it's hard to care about Gerry and Stella.' In hoeverre voelde jij je betrokken bij de hoofdpersonen?
14. 'Monogamy is hard to write', schreef de Ierse auteur Anne Enright in een bespreking van deze roman in *The Irish Times*. Bleef je geboeid door dit verhaal over het leven van een echtpaar op leeftijd? Waarom wel of niet?
15. Welke toekomst voorzie je voor Stella en Gerry op basis van de laatste pagina's?

Achtergronden

Onderstreepte tekst is aanklikbaar en opent de betreffende website in een browser. Wie dit document heeft uitgeprint vindt bij ieder item ook de volledige url zodat deze ingetikt kan worden.

Video

1. Trailer van de film naar de roman (circa 2 minuut 30) op het YouTube-kanaal [Focus Features](https://www.youtube.com/watch?v=FeD_KEGIU_Q).
https://www.youtube.com/watch?v=FeD_KEGIU_Q
2. Aanbeveling van *Midwinter Break* door een Engelse boekvlogger op het YouTube-kanaal [Wilde Reads](https://www.youtube.com/watch?v=jAMB1MrCiAw) (vanaf 1 minuut 48 tot 5 minuut 5).
<https://www.youtube.com/watch?v=jAMB1MrCiAw>
3. Interview met Lesley Manville, de actrice die de hoofdrol speelt in de verfilming van de roman, op het YouTube-kanaal [Film Lincoln Center](https://www.youtube.com/watch?v=sU2BgF_lck0) (circa 26 minuten).
https://www.youtube.com/watch?v=sU2BgF_lck0

Audio

1. Uitgebreide bespreking en analyse van de roman op het YouTube-kanaal [Good Book Summary](https://www.youtube.com/watch?v=BFtk8VNIHDg) (circa 41 minuten).
<https://www.youtube.com/watch?v=BFtk8VNIHDg>

Recensies

1. Vrij toegankelijke Nederlandstalige recensie van *Midwinter Break* op [Tzum](https://www.tzum.info/2019/09/recensie-bernard-maclaverty-midwinter-break/) (25-09-2019).
<https://www.tzum.info/2019/09/recensie-bernard-maclaverty-midwinter-break/>
2. Twee recensies van lezers bij [Hebban](https://www.hebban.nl/boek/midwinter-break-bernard-maclaverty).
<https://www.hebban.nl/boek/midwinter-break-bernard-maclaverty>

Overige bronnen

1. YouTube: Lezing van Bernard MacLaverty uit 2013 aan de [Universiteit van Birmingham](https://www.youtube.com/watch?v=Ga0HOIKaks) (ca. 45 minuten).
<https://www.youtube.com/watch?v=Ga0HOIKaks>
2. Vimeo: [Interview met Bernard MacLaverty](https://vimeo.com/131859294) uit 2015 (ca. 26 minuten).
<https://vimeo.com/131859294>
3. Uitgebreide beschouwing over het werk van MacLaverty bij [Mappa Libri](https://mappalibri.be/?navigatieid=61&recensieid=8246).
<https://mappalibri.be/?navigatieid=61&recensieid=8246>
4. De tekst van de gedichten ['Snow in the Suburbs'](https://www.yourdailypoem.com/listpoem.jsp?poem_id=239) van Thomas Hardy en ['Late Fragment'](https://www.yourdailypoem.com/listpoem.jsp?poem_id=239) van Raymond Carver, waaraan Stella moet denken als zij en Gerry op Schiphol zijn voor hun terugvlucht.
https://www.yourdailypoem.com/listpoem.jsp?poem_id=239
<https://wordsfortheyear.com/2014/07/07/late-fragment-by-raymond-carver/>
5. Meer over het [Begijnhof](https://hetbegijnhof.nl/) in Amsterdam.
<https://hetbegijnhof.nl/>

AUTEURSPORTRET BERNARD MACLAVERTY

Bernard MacLavery werd in 1942 geboren in Belfast, Noord-Ierland maar woont al sinds 1975 in Schotland. Eerst in Edinburgh, daarna op het eiland Islay, waar hij als leraar werkte, vervolgens vestigde hij zich in Glasgow. In 1977 debuteerde hij met *Secrets and Other Stories*, een bekroonde bundel met verhalen over, meestal jongere, mensen in Noord-Ierland.

Met de ontroerende roman *Lamb* (1980), die ook verfilmd werd, kreeg hij meer bekendheid. Hierin probeert de katholieke broeder Michael Lamb, samen met een van zijn pupillen, het strenge tehuis voor jongens waar hij werkt, te ontvluchten. Dat zijn vlucht beschouwd wordt als kidnapping en een klopjacht tot gevolg heeft, komt niet in hem op. Als het net zich steeds nauwer sluit, ziet Lamb maar één – radicale – oplossing.

Hoewel hij ook veel korte verhalen heeft geschreven, is MacLavery vooral bekend geworden door *Lamb* en zijn eveneens verfilmde roman *Cal* (1983). De titelfiguur in *Cal* is een 19-jarige katholieke jongen die tegen zijn zin betrokken raakt bij de gewelddadige confrontaties in Noord-Ierland. Hij moet als chauffeur fungeren tijdens een IRA-aanslag op een protestantse politiemann. Vervuld van wroeging en opgejaagd door de IRA die hem niet met rust laat, komt hij in contact met de jonge weduwe van de vermoorde politiemann. Ze worden verliefd op elkaar, maar het moment komt onafwendbaar nabij dat Cal haar de waarheid vertellen wil.

In de veertien jaar die verstreken voor zijn volgende grote roman, *Grace Notes* (1997), verscheen, publiceerde MacLavery slechts twee verhalenbundels. Men kan hem dus niet bepaald een veelschrijver noemen. In veel van de verhalen uit *The Great Profundo* (1987) en *Walking the Dog* (1994) draait het om de moeizame relatie tussen de oudere en de jongere generatie. Hoewel MacLavery's sympathie bij de jongeren ligt, schrijft hij genuanceerd en met veel begrip over de ouderen.

Ook in *Grace Notes* (in vertaling *Siernoten*) botsen de oudere en de jongere generatie. *Siernoten* is een roman in twee delen. In het eerste deel keert componiste Catherine McKenna vanuit Glasgow terug naar haar geboortestad in Noord-Ierland, vanwege het overlijden van haar vader. Geleidelijk wordt duidelijk dat het contact tussen Catherine en haar ouders al jaren minimaal was. De dochter heeft haar katholieke ouders teleurgesteld, de vader heeft een keer gezegd dat ze niet meer thuis hoefde te komen. In de dagen voor en na de begrafenis is het tijd met haar moeder over bepaalde zaken te praten: Catherine gelooft niet meer, ze heeft een dochter van een man bij wie ze is weggegaan en ze slikt pillen om haar depressies de baas te blijven.

Het tweede gedeelte beschrijft het leven van Catherine in de periode voorafgaand aan haar terugkeer naar Noord-Ierland. Op het afgelegen Schotse eiland Islay werd ze aangesteld als muzieklerares en leerde ze Dave kennen. Samen kregen ze 'per ongeluk' een dochter. Sindsdien is de relatie met Dave sterk verslechterd door diens overmatig drankgebruik. Catherine worstelt bovendien nogal met zichzelf en met haar moederrol die zoveel tijd in beslag neemt dat ze niet meer aan componeren toekomt. Op het dieptepunt van haar depressie en mishandeld door Dave, trekt Catherine op een dag met haar dochtertje Anna naar het strand. Daar vindt een omslag plaats in haar gemoedsgesteldheid wanneer zich in haar hoofd de basis voor een compositie aandient en Anna haar eerste passen zet.

Siernoten is een boek dat rijk is aan thema's. Muziek, de situatie in Noord-Ierland, moederschap, feminisme, moeizame familierelaties en een psychische crisis zijn onderwerpen die aan de orde komen in deze in 1997 zowel voor de Booker Prize als de Whitbread Prize Novel Award genomineerde roman.

De siernoten uit de titel zijn een aanduiding voor ‘de noten tussen de noten’: niet essentieel voor melodie en harmonie, maar toch onmisbaar.

In 2001 verscheen de roman *The Anatomy School (De leerschool van de anatomie)*, waarin MacLavery opnieuw terugkeert naar Noord-Ierland. In de jaren zestig zit Martin Brennan op een streng-katholieke jongenskostschool. Hij wordt omringd door twee vrienden tegen wie hij zeer opziet en de drie beramen een plan om de examenopgaven te stelen, om zo de kans op slagen groter te maken. Religie en seksualiteit zijn de thema's die het leven van de jongens beheersen. Enkele jaren later is dat nog steeds zo, wanneer ze hun eerste relaties beleven en Noord-Ierland het decor is geworden van bloedige onlusten.

In 2006 keerde MacLavery terug naar het korte verhaal met de bundel *Matters of Life & Death*, in 2013 volgde de verzamelbundel *Collected Stories*.

Zestien jaar na *The Anatomy School* deed MacLavery weer van zich spreken als romanschrijver. In *Midwinter Break* is een ouder echtpaar op bezoek in Amsterdam, waar hun relatie, na vijftig jaar, onder grote spanning komt te staan. Door het verhaal vanuit beider gezichtspunt te vertellen, leert de lezer de gedachten en gevoelens van beide echtelieden kennen. De roman haalde de shortlist van de prestigieuze International Dublin Literary Award. In 2026 ging de film naar deze roman in première.

In 2021 volgde een nieuwe verhalenbundel, getiteld *Blank Pages*. De twaalf verhalen hierin behandelen vertrouwde MacLavery-thema's als ouder worden, liefde, verlies, het katholieke geloof en de politieke situatie in Noord-Ierland.

Naast zijn werk voor volwassenen publiceerde MacLavery twee kinderboeken (*A Man in Search of a Pet* (1978) en *Andrew McAndrew* (1988)) en schreef hij scenario's voor radio en televisie en libretto's voor opera. Ook regisseerde hij een (bekroonde) korte film naar een gedicht van Seamus Heaney. Zijn [website](#) bevat een uitgebreid overzicht van zijn werk op diverse terreinen en van de vele prijzen en onderscheidingen die hij kreeg.

Samenstelling: Frank Hockx